

[Undervisningsministeren.]

i denne forbindelse pege på, at det i den danske skolelægelovs § 4, stk. 1, er fastsat, at den første almindelige undersøgelse af børnene skal finde sted i løbet af det første halvår efter børnenes indskrivning i skolen, medens det under hensyn til de ofte meget vanskelige rejseforhold på Færøerne efter landslægens forslag er bestemt i § 4, stk. 1, i forslaget til den færøske skolelægelov, at den første almindelige undersøgelse skal finde sted i løbet af det første år, om muligt det første halvår, efter børnenes indskrivning i skolen.

De af den færøske skolelægeordning omfattede offentlige skoler er lagtingets gymnasieskole, der drives og bekostes af det færøske hjemmestyre, Færøernes mellem- og realskole i Thorshavn samt de kommunale skoler.

Med hensyn til udgifterne ved skolelægeordningen foreslås det i § 10, stk. 2, i overensstemmelse med hovedreglen i den danske skolelægelovs § 11, stk. 2, at staten yder et tilskud på 50 pct. af udgiften. Man har anset det for rigtigst, at den foreslåede tilskudsregel gælder for samtlige de af skolelægeordningen omfattede offentlige og private skoler på Færøerne, herunder også lagtingets gymnasieskole, selv om staten ikke i øvrigt yder tilskud til denne skoles udgifter.

Af de i det fremsatte lovforslag foreslåede bestemmelser svarer §§ 1-7 til bestemmelserne i den danske skolelægelov §§ 1-7, medens §§ 8-12 i lovforslaget svarer til §§ 9-13 i den danske lov. Med hensyn til enkeltheder skal jeg i øvrigt henvide til bemærkningerne til lovforslaget.

Jeg anbefaler lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Her ved har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje. (Personundersøgelser i straffesager m. v.) og forslag til lov om ændringer i borgerlig straffelov.

De ændringer, der indeholdes i forslagene, er af en ret spredt karakter; de har dog det tilfælde, at de alle vedrører strafferetsplejen. De må betragtes som et led i den

løbende ajourføring af retsplejelovgivningen.

Af de 2 forslag må forslaget om ændringer i retsplejeloven betragtes som hovedforslaget. Forslaget om ændringer i straffeloven omfatter kun processuelt prægede bestemmelser og fremtræder som et supplement dels til retsplejeforslaget, dels til den gennemførte udleveringslov.

Af bestemmelserne i retsplejeforslaget skal jeg navnlig opholde mig ved ændringsforslag nr. 6 vedrørende personundersøgelser i straffesager. De nugældende regler vedrørende disse undersøgelser er spredte og ufuldstændige. Forslaget samler bestemmelserne i et kapitel i retsplejeloven og giver dem en tidssvarende udformning. Samtidig foreslås visse realitetsændringer, men om nogen væsentlig ændring af den nuværende ordning er der ikke tale.

Ved den foreslåede udformning af reglerne er der lagt vægt på at fremhæve, at personundersøgelser bør foretages, når de må antages at ville være af betydning for rettens afgørelse af sanktionsspørgsmålet. Det er noget centralt i nutidens kriminalpolitik, at de strafferetlige sanktioner i det omfang, det er foreneligt med de andre hensyn, der må tages i betragtning, søges afpasset efter gerningsmandens individualitet eller — med andre ord — søges fastsat på en sådan måde, at der skabes de bedst mulige betingelser for hans resocialisering. På denne baggrund må personundersøgelser indtage en fremtrædende plads i straffeprocessen, og jeg finder det derfor naturligt, at reglerne om disse undersøgelser placeres som et selvstændigt kapitel i det afsnit af retsplejeloven, der hedder: „Midler til sagens oplysning m. m.“

På den anden side må det tages i betragtning, at en personundersøgelse i visse tilfælde kan være et ikke ubetydeligt indgreb i den sigtedes private forhold. Jeg har derfor også lagt megen vægt på, at reglerne bliver udformet således, at undersøgelserne ikke foretages i videre omfang, end det er nødvendigt efter deres formål — og at der ved deres foretagelse tages rimeligt hensyn til den sigtedes interesser. Jeg skal i denne forbindelse navnlig henlede opmærksomheden på forslaget til § 800 c. Det bestemmes her, at der ikke uden sigtedes

[Justitsministeren.]

samtykke må rettes henvendelse til hans pårørende eller andre privatpersoner om hans personlige forhold, medmindre retten finder det af væsentlig betydning for sagens afgørelse.

De foreslåede regler om personundersøgelser omfatter i øvrigt

1) en almindelig regel i § 800 a, stk. 1, om, at der skal tilvejebringes de personlige oplysninger vedrørende sigtede, som må antages at være af betydning for sanktionsafgørelsen,

2) reglen i § 800 a, stk. 2, om de såkaldte sociale personundersøgelser og

3) § 800 b om mentalundersøgelser.

Ved formuleringen af § 800 a, stk. 2, er det forudsat, at personundersøgelser fremtidig foretages i et noget videre omfang i sager, hvor der kan blive spørgsmål om betinget dom. Med hensyn til betydningen heraf henviser jeg til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget. Jeg skal dog tilføje, at det her ofte drejer sig om sager mod unge lovovertrædere, og at valget af sanktion over for disse er både vanskeligt og betydningsfuldt.

Den foreslåede regel om mentalundersøgelser afviger ikke på noget væsentligt punkt fra det forslag til retsplejelovens § 744, stk. 1-3, som indeholdes i betænkningen af 1956 fra kommissionen vedrørende de retspsykiatriske undersøgelser i straffesager.

Derimod er denne kommissions forslag til retsplejelovens § 744, stk. 4, om narkoanalyse ikke medtaget i forslaget.

Dette spørgsmål kan ikke anses for modent til lovgivning. Der hersker inden for den psykiatriske sagkundskab tvivl om indikationsområdet for denne undersøgelsesmetode og om metodens diagnostiske betydning. Meget tyder på, at problemet vedrørende narkoanalysens anvendelse ved mentalundersøgelser vil løse sig selv. Narkoanalyse har i de senere år været anvendt i betydelig mindre omfang end i de første år efter metodens fremkomst, og der er grund til at tro, at indikationsområdet vil blive yderligere indskrænket. Efter de for justitsministeriet foreliggende oplysninger er narkoanalyse kun anvendt i 11 tilfælde

siden midten af 1954 — og ikke i noget tilfælde efter 1957.

Jeg skal tilføje, at mine bemærkninger vedrørende narkoanalyse alene angår metodens anvendelse som diagnostisk middel under en mentalundersøgelse, der skal være vejledende med hensyn til sanktionsfastsættelsen i straffesagen. At narkoanalyse eller lignende undersøgelsesmetoder ikke må anvendes i efterforskningsøjemed, er en selvfølge.

Med hensyn til de øvrige ændringsforslag vedrørende retsplejeloven kan jeg i det væsentlige indskrænke mig til at henvise til de bemærkninger, der ledsager forslaget.

Ved ændringsforslag nr. 1 foreslås nævningers og domsmænds vederlag forhøjet til 40 kr. for hver dag og 20 kr. for hver nat, de i anledning af hvervet holdes borte fra hjemmet. Efter min mening bør vederlaget fastsættes således, at der almindeligvis ikke påføres lægdommerne tab ved udførelsen af deres hverv. Ud fra dette synspunkt finder jeg den foreslåede forhøjelse passende. Den vil antagelig medføre en merudgift for statskassen på godt 250 000 kr.

Ændringsforslag nr. 3 og 4, hvorefter postformyndelser i et vist omfang skal kunne anvendes i straffesager, navnlig i politisager, vil medføre en ikke ubetydelig arbejds- og omkostningsbesparelse for politiet. Der er efter min mening ingen grund til at anse den foreslåede regel for betænkelig ud fra et retsplejemæssigt synspunkt.

Med hensyn til forslaget om ændringer i straffeloven skal jeg kun knytte bemærkninger til ændringsforslag nr. 1, der supplerer loven om udlevering af lovovertrædere til de andre nordiske lande. Som det er fremhævet i bemærkningerne til lovforslaget, har dette ændringsforslag sammenhæng med en vedtagelse på det nordiske justitsministermøde i 1953 og Nordisk Råds rekommandation fra 1956 om nordisk samarbejde på det strafferetlige område. Den foreslåede regel betyder, at personer, der har indfødsret eller bopæl i et andet nordisk land, og som opholder sig her, undergives dansk straffemyndighed i samme omfang som danske statsborgere. De praktiske fordele herved er der redegjort for i bemærkningerne til forslaget. Jeg skal kun tilføje, at den ligestilling af danske og andre nordiske landes statsborgere, som forslaget inde-

[Justitsministeren.]

bærer, efter min mening er udtryk for et rigtigt principielt synspunkt.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslagene til det høje tings velvillige behandling.

Jeg har endvidere den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om folketingets ombudsmand.*

Forslaget går alene ud på, at revisionen af loven udsættes et år. Om baggrunden herfor skal jeg oplyse følgende. Under behandlingen i sidste folketingsår af et forslag om revision af ombudsmandsloven førtes der i folketingets ombudsmandsudvalg forhandlinger angående spørgsmålet om at inddrage den kommunale forvaltning under ombudsmandens virkefelt. Spørgsmålet blev ikke færdigbehandlet, hvorfor der i lovens § 15 indføjedes en bestemmelse om, at forslag om revision af loven ville være at forelægge folketinget i folketingsåret 1959-60.

Efter at folketingets ombudsmandsudvalg i indeværende folketingsår har genoptaget sine drøftelser af det nævnte spørgsmål på grundlag af en fra de kommunale organisationer indhentet udtalelse, har udvalget anmodet mig om at nedsætte et udvalg, der med henblik på en eventuel udvidelse af ombudsmandens kompetence til at omfatte den kommunale forvaltning får til opgave at undersøge og tage stilling til, hvorledes kompetencen kan afgrænses.

Justitsministeriet har derefter nedsat et sådant udvalg, og jeg ventter, at udvalget vil kunne afslutte sit arbejde inden 1. oktober 1960.

Under henvisning hertil foreslås revisionen af loven udsat 1 år.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Af *Lynnerup Nielsen, Ragnhild Andersen, Fuglsang, Alfred Jensen og Petra Petersen:*

Til § 1.

Paragraffen affattes således:

„§ 7, stk. 1, i lov nr. 208 af 7. juni 1958 affattes således:

„På maskindrevne skibe over 400 tons skal der være dæksmandskab i overensstemmelse med følgende:

Den første sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om foretagelse af visse ekspropriationer m. v.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2536).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1-4 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om skibes bemanning.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1510, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 217).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet følgende ændringsforslag: